

Pártok, politikusok, értékek

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

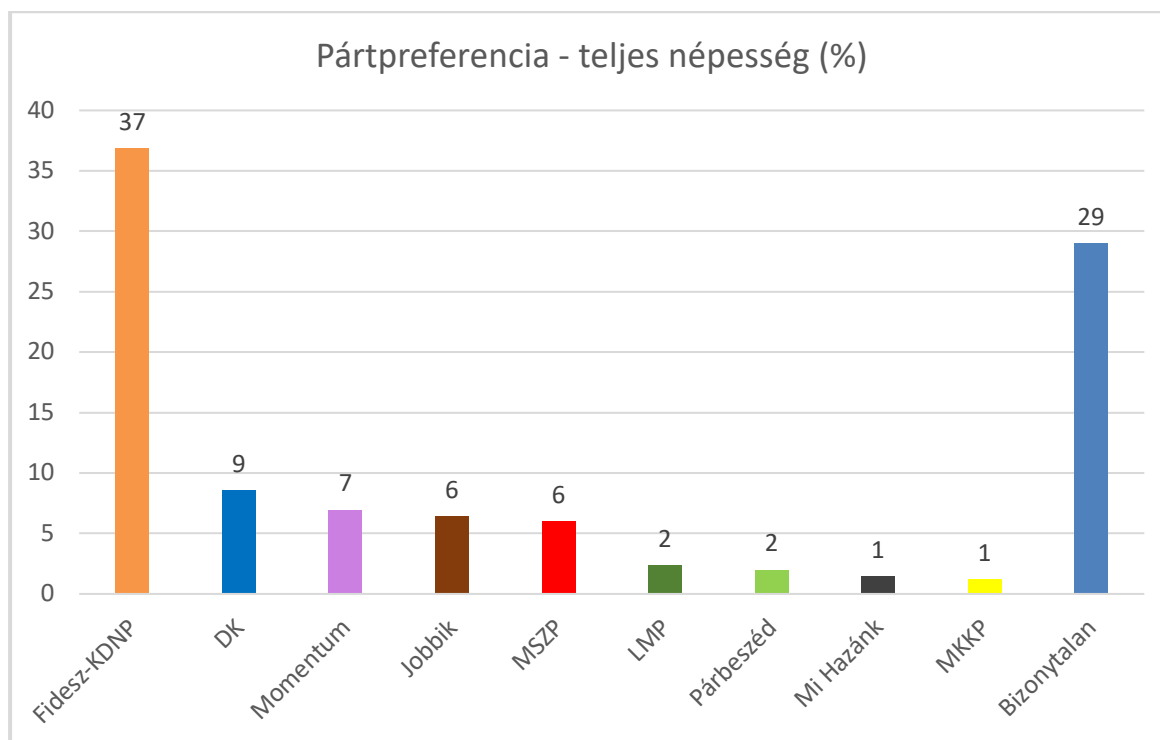

REZÜMÉ

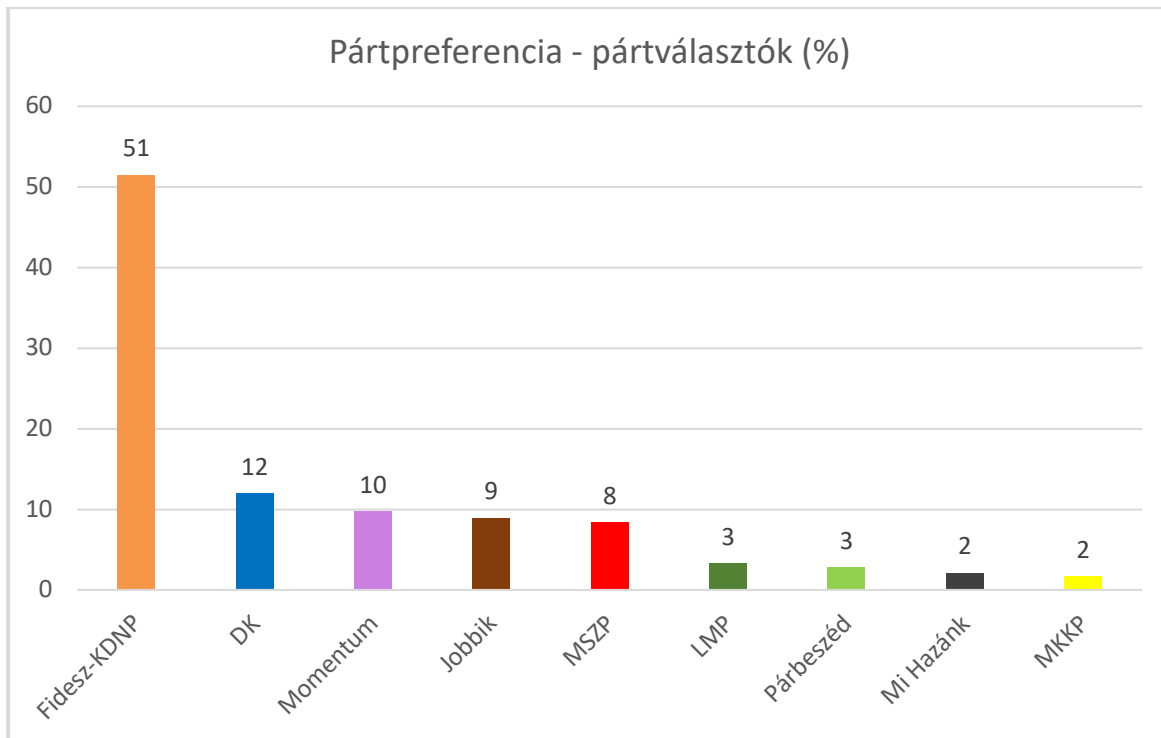
A Fidesz-KDNP vezető helyével továbbra sem tudja felvenni a versenyt egyetlen párt sem, az ellenzéki pártok közötti első hely viszont korántsem lefutott kör: a DK és a Momentum jelenleg a legtámogatottabb, de nincs jelentős lemaradásban tőlük sem a Jobbik sem az MSZP. A másodlagos pártpreferenciák azt mutatják, hogy a kormánypártoknak csak a meglévő szavazóikkal érdemes számolniuk, az ellenzéki pártok támogatói közt azonban már látható az átszavazási hajlandóság. A legegységesebb átjárás a DK és az MSZP között mutatkozik meg. Az ellenzéki politikusok közti népszerűségi versenyt mind a teljes népességben, mind az ellenzéki szavazók között a Párbeszéd két társelnöke, Karácsony Gergely és Szabó Tímea vezeti. Értékválasztásait tekintve a magyar társadalom elsősorban a hagyományosan jobboldali gondolkodásmódot tartja magára jellemzőnek.

PÁRTPREFERENCIA

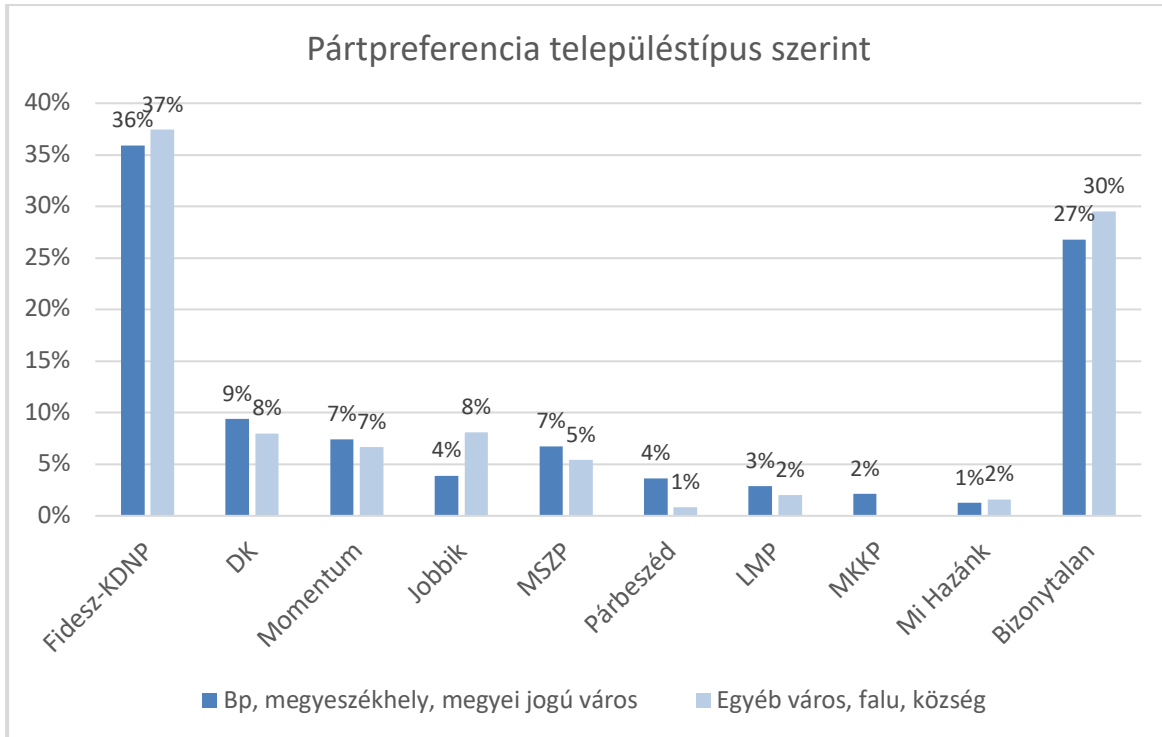
A pártpreferencia tekintetében az látszik, hogy az adatfelvételünk¹ óta napvilágot látott tendenciákkal összhangban a kormánypártok továbbra is vezetnek, míg a legerősebb ellenzéki párt címért a DK és a Momentum harcol. A Fidesz-KDNP mind a teljes népességben, mind a pártválasztók között első helyen áll, támogatottságuk 37, illetve 51 százalék. A Demokratikus Koalíció támogatottsága a teljes népességben 9 százalék, a pártválasztók körében 12 százalék. A Momentum mindkét esetben 2 százalékponttal marad el a DK eredményétől: támogatottságuk aránya 7, illetve 10 százalék. A teljes népesség körében szorosan követi a Momentumot 1-1 százalékpontos lemaradással a Jobbik és az MSZP (6-6 százalék), előbbi azonban a pártválasztók körében némileg jobban teljesített (Jobbik: 9 százalék, MSZP: 8 százalék). Az LMP és a Párbeszéd hasonló arányú támogatottsággal rendelkezik a teljes népesség és a pártválasztók körében egyaránt, 2, illetve 3 százalékot tudhatnak magukénak, tehát a két, a zöld értékeket fontosnak tartó párt jelenleg ugyanúgy áll a választók körében. A Mi Hazánk és a Kutyapárt szintén ugyanúgy teljesített teljes népességben és a választani tudók között is 1, illetve 2 százalékos eredményeikkel. A teljes népességre vonatkozó adatoknál azonban látható, hogy a Fidesz-KDNP után a bizonytalanok tábora a legnépesebb, a megkérdezettek 29 százaléka, tehát több, mint negyede tartozik ide.

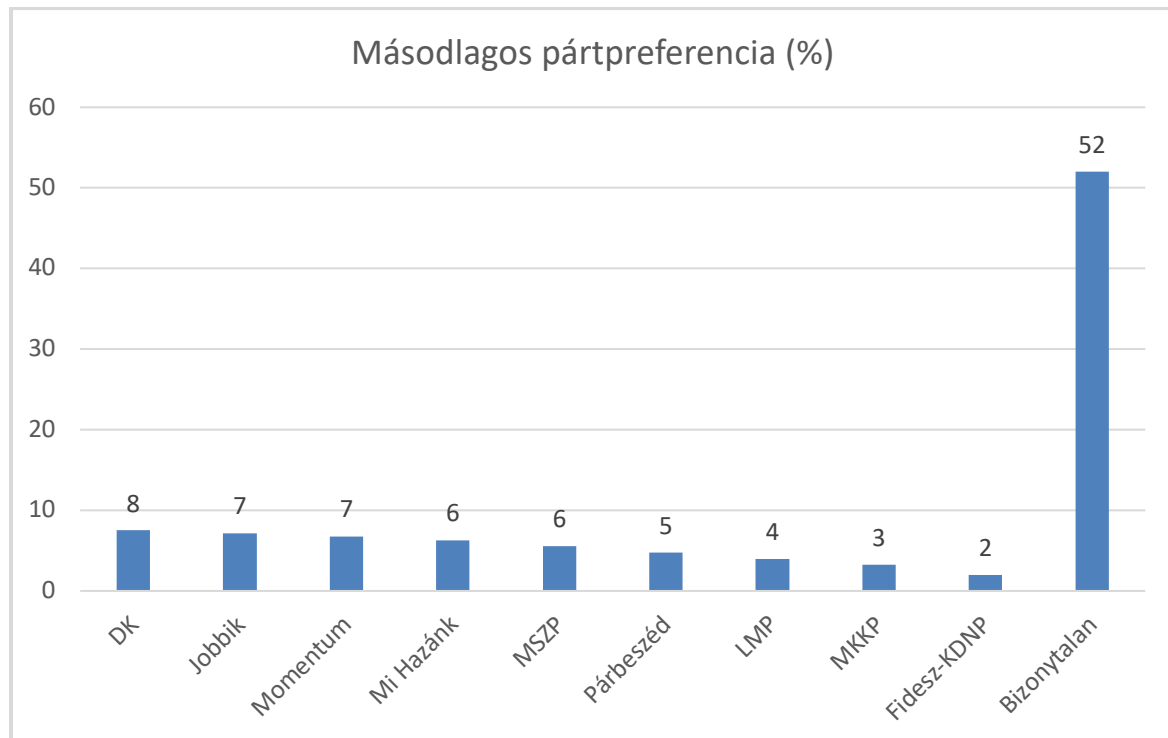
¹ A kutatást a Závecz Research készítette 2000 fő személyes megkérdezésével. A kutatás nem, életkor és iskolai végzettség szerint reprezentatív Magyarország felnőtt népességére. Az adatfelvételre 2020 januárjában került sor.

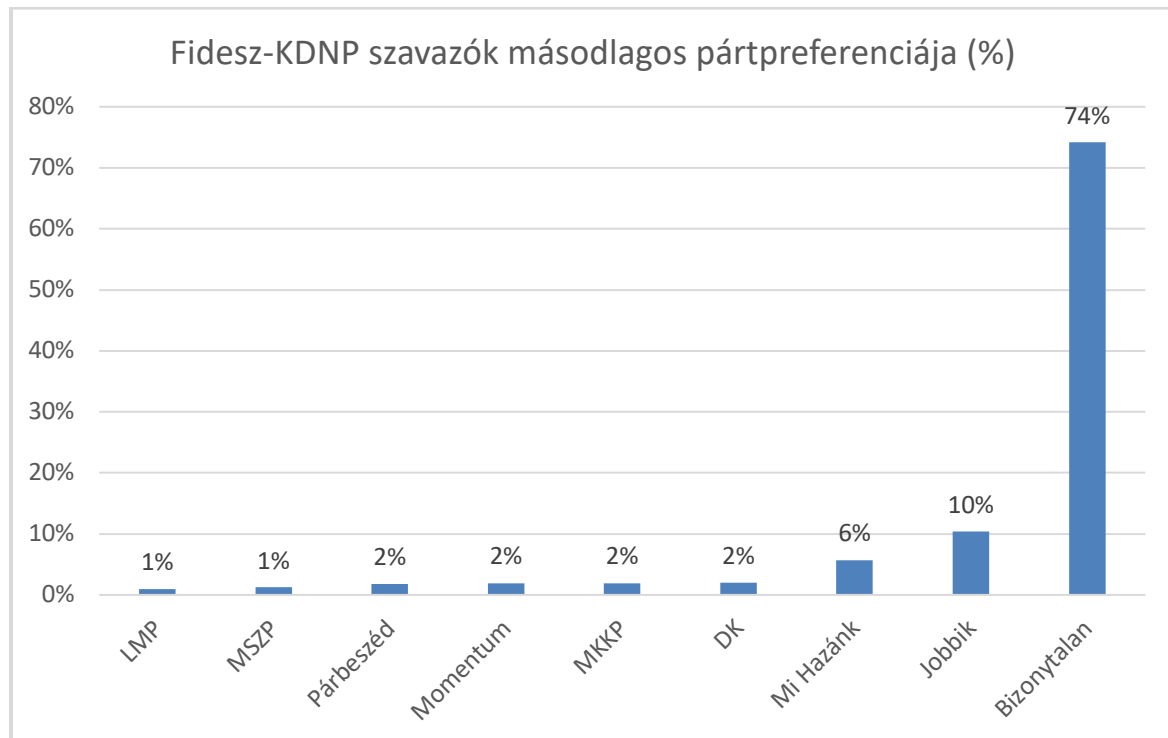
A településtípustól függően a pártpreferenciákban általában nem mutatkoznak jelentős eltérések. Négy olyan párt van jelenleg, melyek esetében a támogatottság aránya szembetűnőbben eltér a lakóhely mérete szerint. A párt arculatának megváltozása ellenére, a Jobbik támogatóinak aránya kétszer akkora a kisebb városokban, illetve falvakban, községekben, mint a nagyvárosokban (8, illetve 4 százalék). A Párbeszéd szimpatizánsai azonban egyértelműen a nagyvárosokba tömörülnek: az itt meglévő 4 százalékos támogatottságukhoz képest a kisebb méretű településeken 1 százalék szavazóik aránya. A Magyar Kétfarkú Kutypárt esetében nem mérhető a nagyobb városokon kívüli támogatottság, a Mi Hazánk azonban 2 százalékon áll ezeken a településeken, szemben a nagyvárosokban mért 1 százalékos eredményükkel. Mindez azt jelenti, hogy a gyakori elképzelésekkel ellentétben a legtöbb ellenzéki párt támogatottságában nincs szakadék nagy- és kisváros szerint, és a Fidesz-KDNP sem gyengébb lényegesen a nagyvárosokban, mint a kisebb településeken élő szavazók körében.

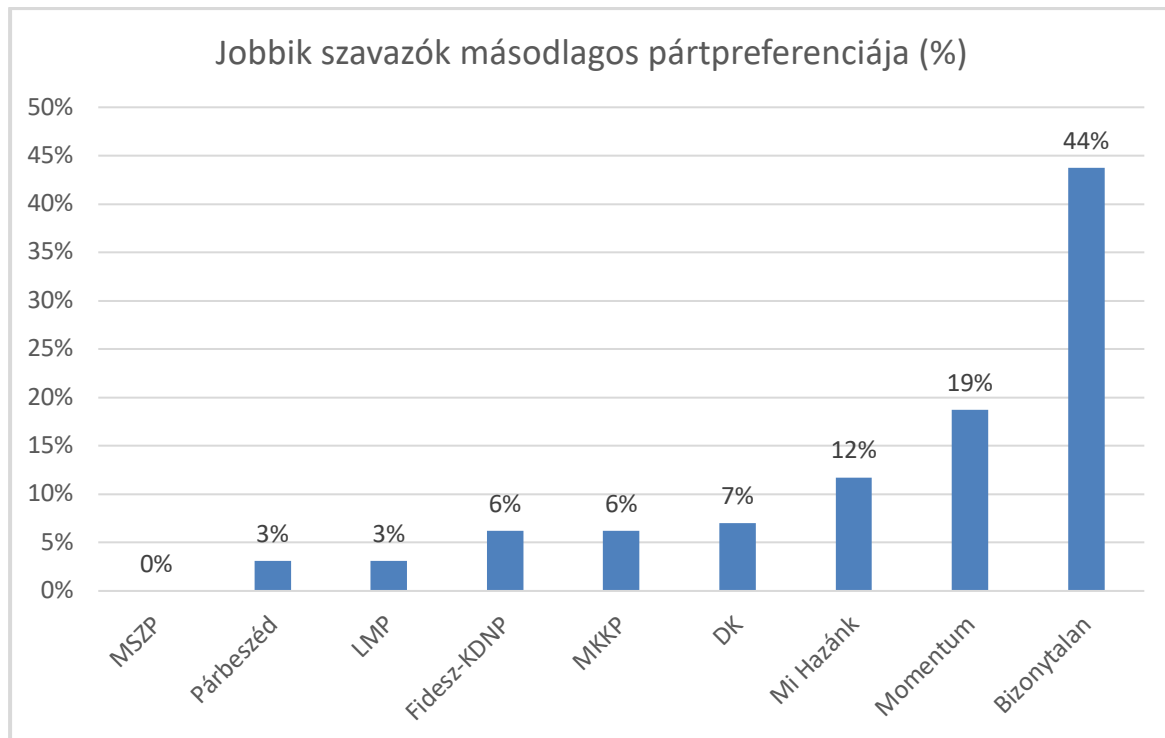
A másodlagos pártpreferenciát illetően (megjegyzendő, hogy ennek eredményeit mindig óvatosan kell kezelni, és minél kisebb pártról van szó, annál inkább) elmondható, hogy összességében a DK áll az első helyen, azonban előnyük a többi párthoz képest minimális, hibahatáron belüli. A legrosszabb helyzetben egyértelműen a Fidesz-KDNP van, az eredmények alapján a jelenlegi szavazótáborukon túl nincsenek tartalékaik. Velük szemben azonban ott vannak az olyan kisebb pártok, mint a Párbeszéd vagy a Mi Hazánk, akik az alacsonyabb támogatottságukhoz képest jelentős tartalékokkal számolhatnak.

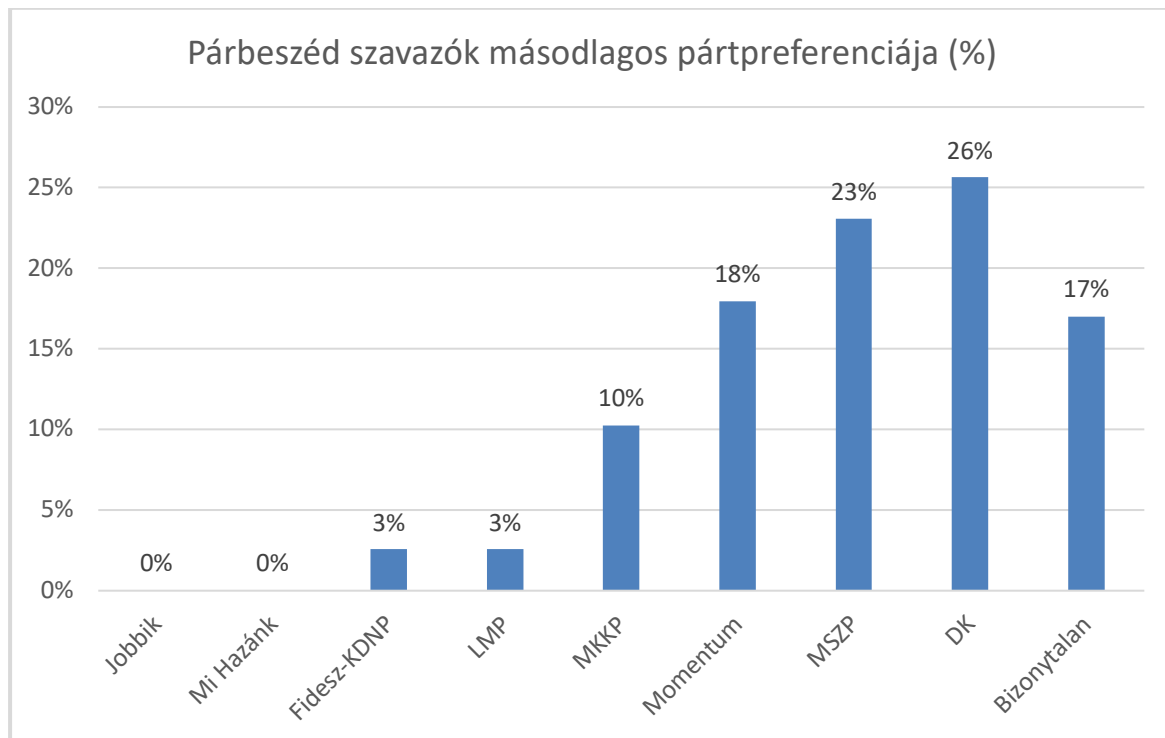
A kormánypártok támogatói nagyon elkötelezettek, majdnem háromnegyedük nem nevezett meg pártot másodlagos preferenciájaként. Ez azt mutatja, hogy az ő megszólításukra különösen nagy energiát kell szánnia bármelyik egyéb pártnak. A Fidesz-KDNP szavazói a két jobboldali párt fele mutatnak némi nyitottságot, legnagyobb arányban a Jobbikra szavaznának át, de az ő arányuk is mindössze 10 százalék, a Mi Hazánkra pedig 6 százalékkuk voksolna.

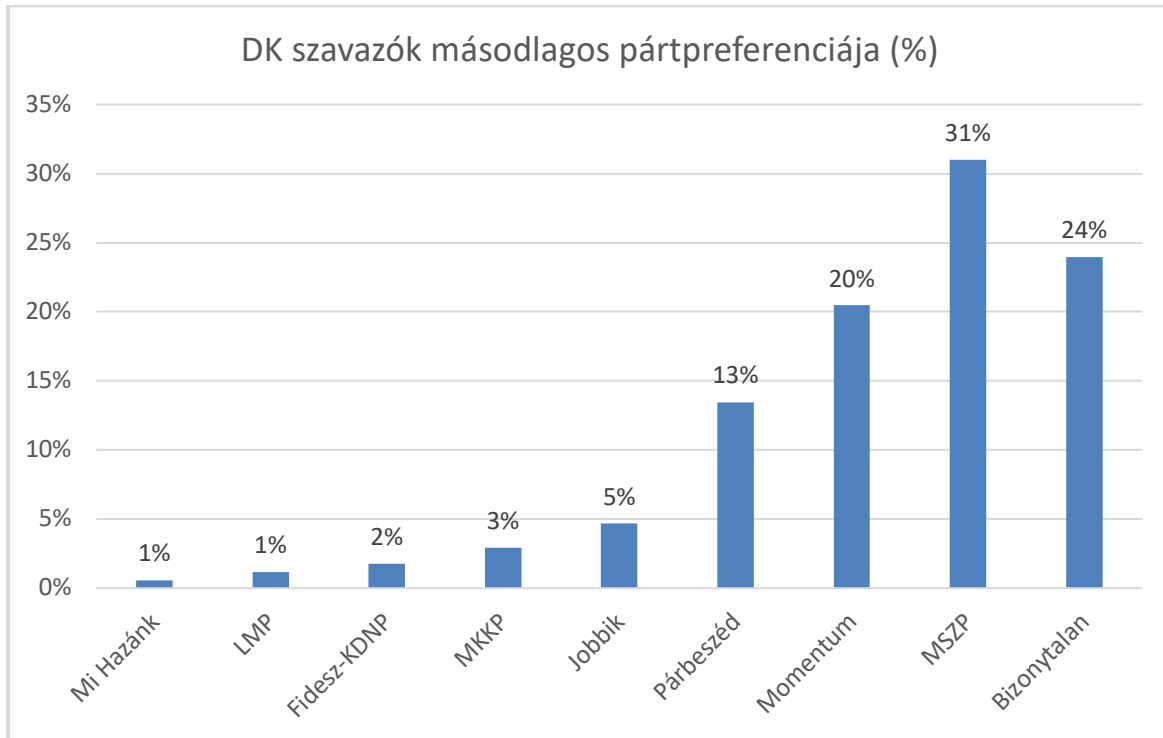
A Jobbik szavazóinak sorrendjében azonban jóval hátrébb szorul a Fidesz-KDNP szövetség, első helyen ugyanis a Momentum áll (19 százalék). A Jobbik szavazóbázisának változása látszik ebből is: pár éve még egyértelműen a Fidesz-KDNP-re szavaztak volna át a legtöbben, ehhez képest ma már a Jobbiktól általában legtávolabbiként azonosított DK-t is egy hajszállal többen választják másodlagosan preferált pártként, mint a kormánypártokat. Látható, hogy a korábbi jobbikosokkal politizáló Mi Hazánk felé is nyitottak a Jobbik szimpatizánsai, 12 százalékuk szavazna rájuk. Esetükben az MSZP az egyetlen párt, ami egyikőjük számára sem jelenti a második alternatívát.

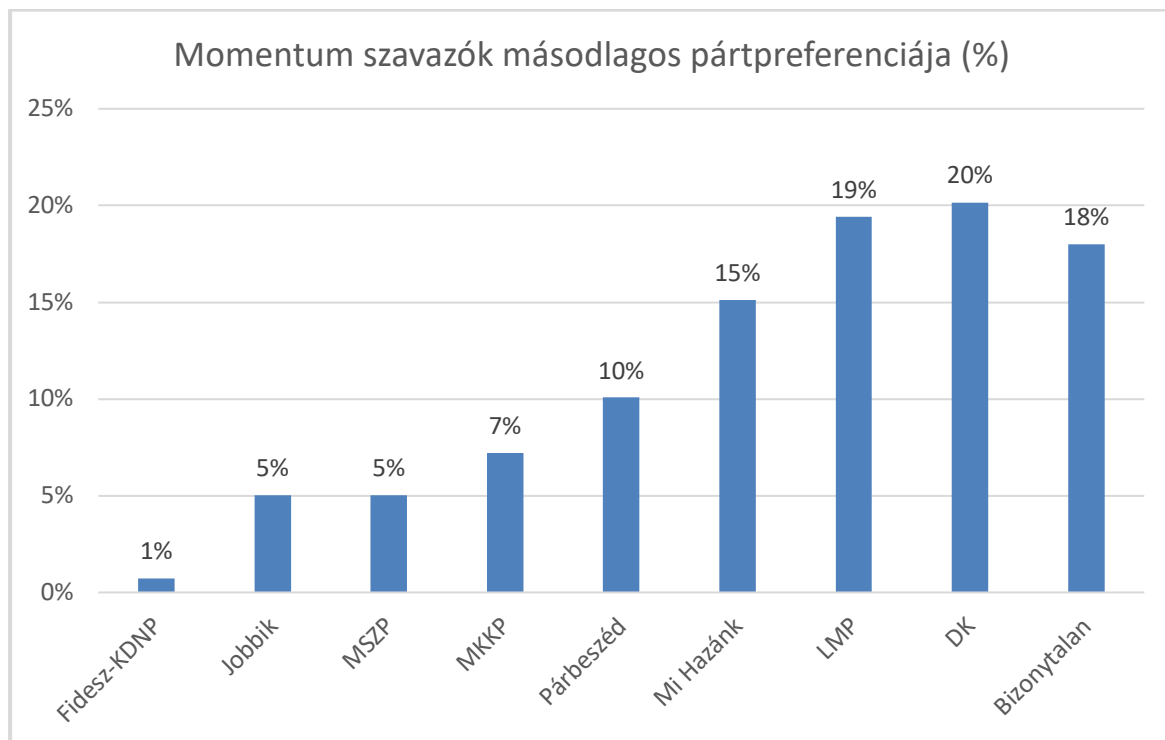
A Párbeszéd szavazói elsősorban az ellenzéki együttműködés pártjai felé nyitottak: körülbelül kétharmaduk a DK-ra (26 százalék), az MSZP-re (23 százalék), vagy a Momentumra (18 százalék) szavazna. Látható, hogy a jobboldali pártok szinte egyáltalán nem jelentenek alternatívát számukra, a Jobbiknak az ellenzéki együttműködés ellenére sem sikerült megszólítania a Párbeszéd szimpatizánsait. Az MKKP viszont már nagyobb sikerrel tudna szavazókat nyerni a Párbeszéd támogatók soraiból 10 százalékos eredményével, amivel az LMP-t is megelőzi (3 százalék).

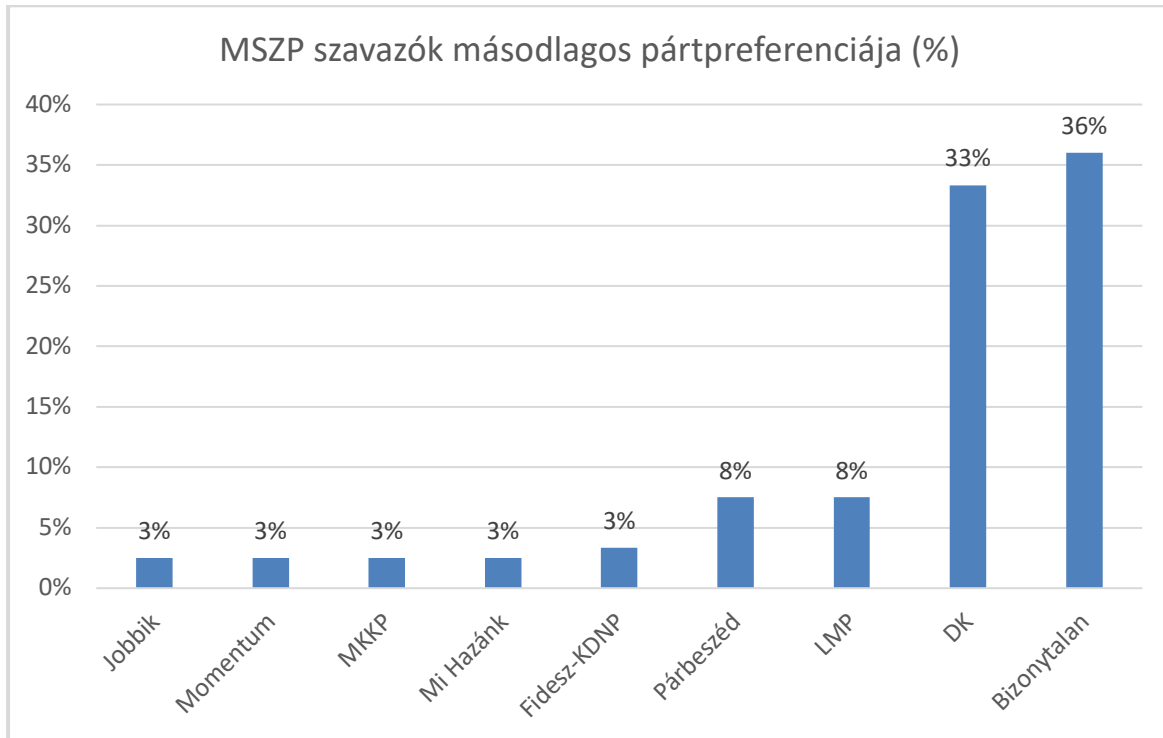
A DK szavazóinak másodlagos preferenciája nagyrészt szintén az együttműködés néhány résztvevőjére koncentrálódik, legnagyobb arányban az MSZP-re szavaznának át (31 százalék). A Momentum erős ellenzéki pozíciója itt is megmutatkozik, a DK-sok 20 százaléka őket választaná, ha saját pártjukra nem szavazhatnának, a Párbeszéd esetén pedig ez az arány 13 százalék.

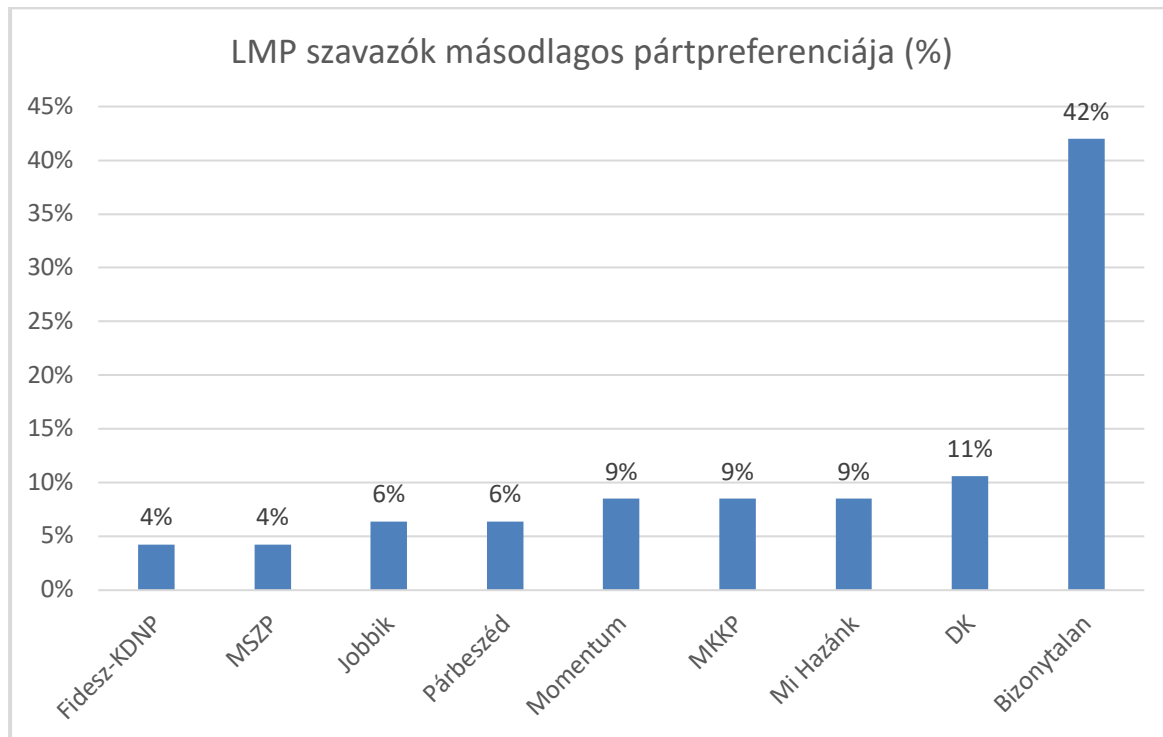
A Momentum szavazói közt nagyon megoszlik, hogy saját pártjuk helyett kire szavaznának. A legszimpatikusabb pártokat tekintve körükben a DK és az LMP áll az élen, 20, illetve 19 százalékkal szavazna rájuk, és ennek a két pártnak a szavazói is nyitottnak mutatkoztak a Momentum felé. Ez elsősorban a DK szavazóinál jellemző, akiknek körében a Momentum 20 százalékkal a második. Az LMP támogatói közt két másik párttal együtt, és csak 9 százalékkal áll a második helyen. Érdekes még a jobboldali ellenzéki pártokhoz való viszonyulása a momentumosoknak, ugyanis míg a Jobbikra, melynek támogatói közt a Momentum végzett az első helyen, csak 5 százalék, a Mi Hazánkra 15 százalék szavazna. A feljük irányuló szimpátia mögött az állhat, hogy ahogyan a Momentum is új pártnak számít, a Mi Hazánk is csak 2018 óta működik.

Az MSZP szavazói látszódnak a leghatározottabbnak a másodlagos preferencia kérdésében, a 36 százalékos bizonytalan csoport mellett a DK támogatottsága a legmagasabb, harmaduk őket választaná. Az MSZP-DK átjárás tehát megmaradt, ez jelenleg a rosszabb helyzetben lévő MSZP-nek lehet veszélyesebb, ami a politikusok után szavazókat is veszíthet a DK javára.

Az LMP szavazóinak másodlagos preferenciái igencsak megoszlanak az egyes pártok között, a DK, a Momentum, a Kétfarkú Kutypárt és a Mi Hazánk is nagyon hasonló eredménnyel szerepel. Ehhez párosul a bizonytalanok magas aránya (42 százalék), ezért talán az ő esetükben a legkevésbé tiszta a kép a másodlagos pártpreferencia kérdésében.

Összességében azt láthatjuk, hogy legkisebb tartalékkal a Fidesz-KDNP rendelkezik, ugyanakkor szavazóbázisuk elkötelezettnek látszik, csak a két jobboldali párt felé mutatkozik némi nyitottság. Az egymással egyre inkább együttműködő baloldali, liberális ellenzék pártjainak szavazói viszont – természetesen különböző mértékben – nyitottak a többi ellenzéki pártra, ez fontos tényező lehet egy jövőbeni együttműködés sikerességében. A legegységesebb átjárás továbbra is az MSZP és a DK között van – ez jelenleg a gyengébb eredményeket felmutató MSZP-nek okozhat problémát, hiszen egyes politikusai után, szavazóik is átpártolhatnak a jelenleg jobb helyzetben lévő DK-hoz.

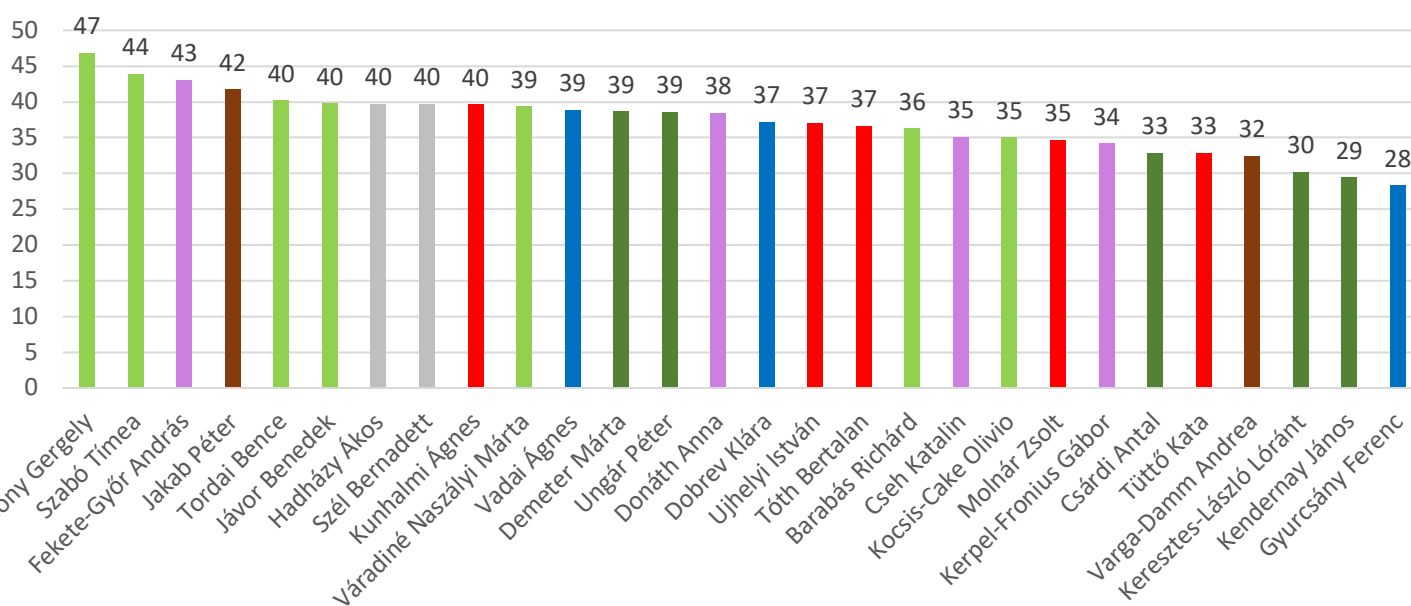
ELLENZÉKI POLITIKUSOK NÉPSZERŰSÉGE

A teljes népesség körében a Párbeszéd két társelnöke, Karácsony Gergely főpolgármester, és Szabó Tímea a legnépszerűbbek. Karácsony Gergely első helyezése jó indikátora annak, hogy az emberek megvannak elégedve főpolgármesteri tevékenységével. A Momentum képviselői közül a pártelnök Fekete-Győr András tudott a népszerűségi lista elején maradni.

Szembetűnő, hogy az LMP-s politikusok jellemzően a lista végén helyezkednek el, a legnépszerűbb LMP-s politikusok – Demeter Márta és Ungár Péter – is csupán a középmezőnyben találhatók. Látszik tehát, hogy a két, hasonló támogatottsággal rendelkező zöld párt, az LMP és a Párbeszéd közül a politikusainak megítélését figyelembevéve a Párbeszéd jóval előnyösebb helyzetben van.

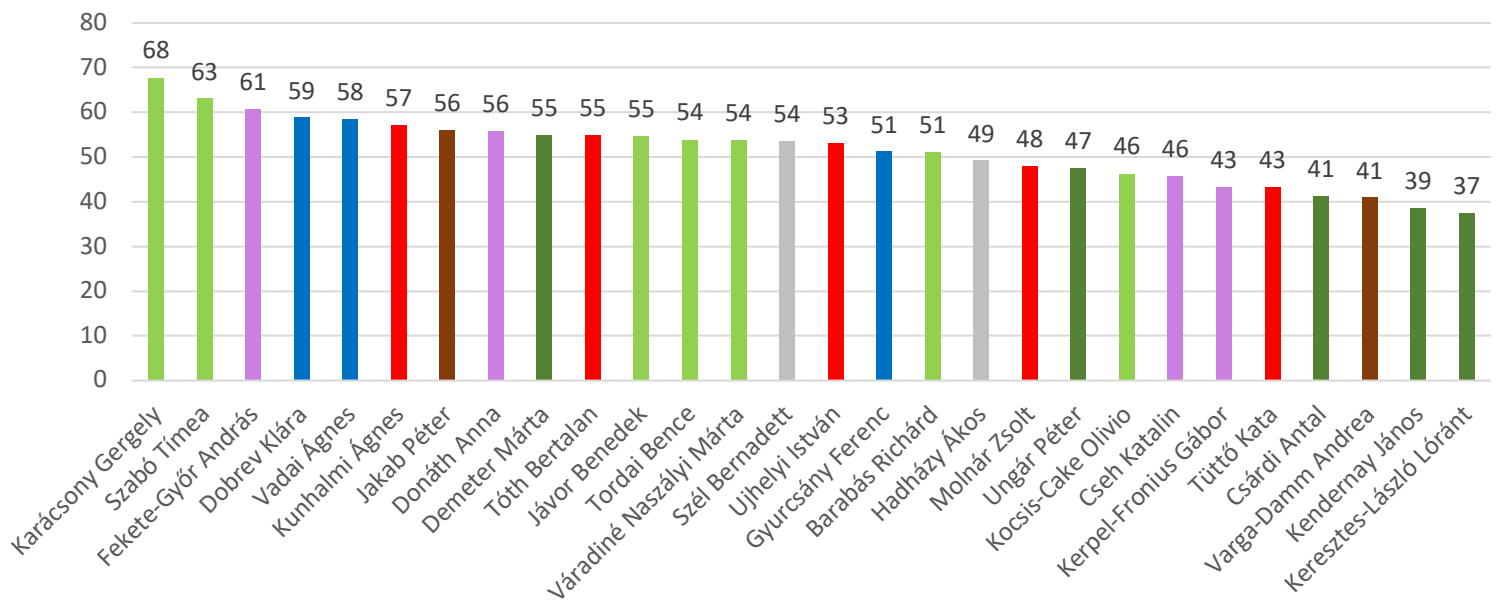
Kitűnik még a listán viszonylag elől szereplő Hadházy Ákos és Szél Bernadett, akik magas politikai aktivitása mellett a független státusz is belejátszhat a pozitív megítélésbe.

Ellenzéki politikusok népszerűsége - teljes népesség (%)

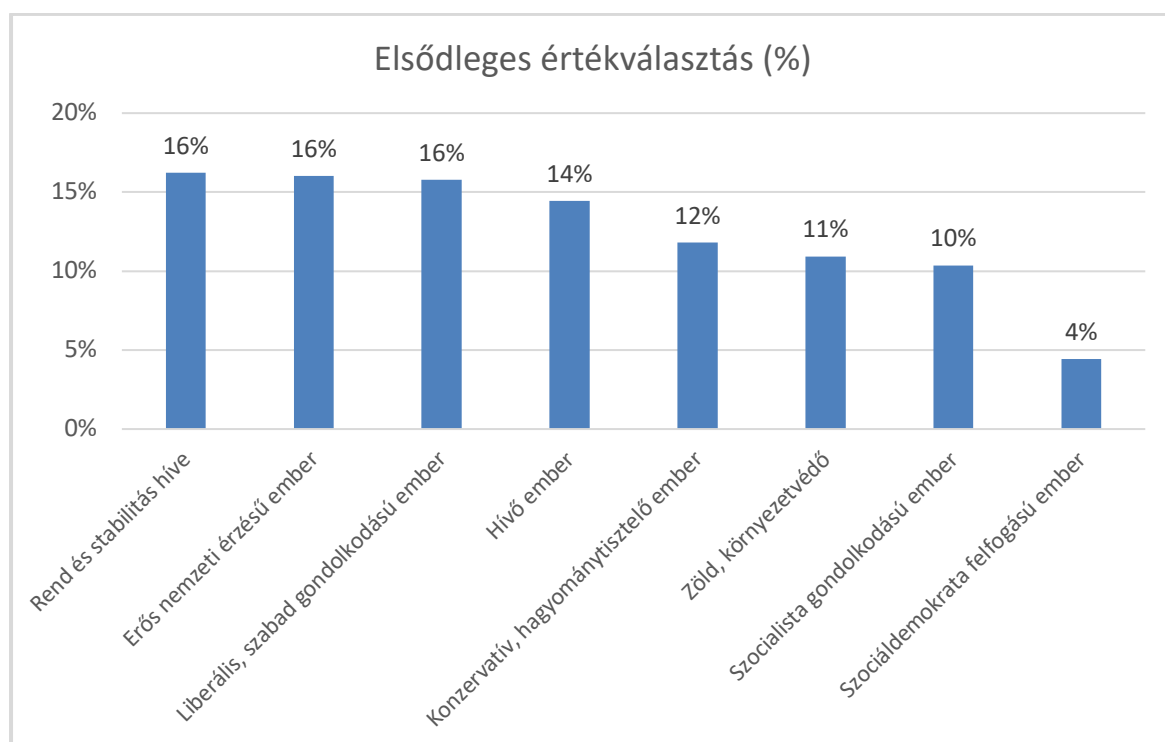
A két legnépszerűbb politikust tekintve az ellenzéki szavazók körében nincs változás: Karácsony Gergely és Szabó Tímea párbeszédés társeelnökök a legnépszerűbbek. A DK elutasítottasága továbbra sem változott a kormánypárt szavazóinak körében, ezt mutatja a DK politikusainak eredményei közti eltérés a teljes népesség és az ellenzéki szavazók körében. A teljes népesség körében először a 11. helyen találkozhatunk DK-s névvel Vadai Ágnes személyében, aki az ellenzéki szavazók körében az ötödik helyet foglalja el, és őt megelőzi a negyedik helyen Dobrev Klára. A DK-s politikusokhoz hasonlóan a szocialista politikusok is némileg jobban állnak az ellenzéki szavazók körében, a legnépszerűbb MSZP-s, Kunhalmi Ágnes az összes szavazó körében a 9., az ellenzéki szavazók körében a 6. legkedveltebb politikus.

Ellenzéki politikusok népszerűsége - ellenzéki szavazók (%)

ÉRTÉKEK

Elemzésünk utolsó elemeként a megkérdezettek értékválasztásaival foglalkoztunk. A felsorolt lehetőségek közül kettőt nevezhettek meg, mint rájuk leginkább jellemző tulajdonság. A magyarok gondolkodását sokszínűség jellemzi, mivel az elsődlegesen választott értékek közül nincs olyan, ami kiemelkedne a többi közül, sok értékkel hasonló arányban tudnak azonosulni. A lista elején lévő tulajdonságok közt inkább a hagyományosan jobboldali értékek vannak többségben („rend és stabilitás híve”, „erős nemzeti érzésű ember”), de a liberális eszmék is hasonló arányban jelennek meg, elsősorban szociáldemokrataként például csak 4 százalék jellemezte magát. Fontos látni azt is, hogy ma már többen tartják magukat elsősorban zöld, környezetvédőnek (11 százalék), mint bármely hagyományos baloldali világnézettel (szocialista, szociáldemokrata) azonosulónak.

A másodlagos értékválasztás eredményei már határozottabban reflektálnak a pártpreferencia szerinti megoszlásra, a jobboldali értékek egyértelműbben foglalják el a lista vezető helyeit. Ahogyan az elsődlegesnél, úgy a másodlagos értékválasztásnál is a rend és stabilitás hívei vannak legnagyobb arányban (27 százalék). Miközben a hagyományos baloldali értékek, mint a szocialista gondolkodás, illetve a szociáldemokrata felfogás a másodlagos értékválasztás során sem bizonyultak népszerűbbnek, fontos látni, hogy a zöld világnézet ezen a listán már a harmadik helyen áll.

A korábbi hasonló kutatásokhoz képest éppen ez a legnagyobb újdonság: a társadalom egyre nagyobb arányának nemcsak fontosak a környezetvédelmi kérdések, de ez identitásukban is egyre fontosabb szerepet tölt be. Ma már a társadalom csaknem egynegyede első vagy másodsorban zöld, környezetvédő emberként definiálja magát a fenti kategóriák közül.

